

Závěrečná zpráva ze studijního pobytu Akademický rok 2017 - 2018

Tato zpráva musí být předána Akademické informační agentuře DZS MŠMT po ukončení studijního pobytu. Zprávu, prosím, zašlete e-mailem na adresu aia@dzs.cz. Do předmětu e-mailu napište „Zpráva z pobytu“.

Závěrečné zprávy, jejichž autoři souhlasili se zveřejněním, jsou k dispozici na internetové adrese <http://www.dzs.cz/scripts/detail.asp?id=165>.

Osobní údaje

Jméno a příjmení studenta:	Ondřej Srba
E-mail:	ondrejsrba@gmail.com
Domácí VŠ:	Masarykova univerzita v Brně
Domácí fakulta:	Filozofická fakulta
Obor studia:	Indoevropská komparativní jazykověda
Hostitelská země:	Mongolsko
Hostitelská VŠ:	Mongolská státní univerzita
Délka pobytu / Datum od - do:	3.5.2018 – 1.7.2018

Prosíme o vyjádření, zda hodláte zprávu poskytnout k uveřejnění a zda ji hodláte zveřejnit anonymně či nikoli. Zveřejnění jména a kontaktu může pomoci dalším uchazečům o studijní pobyt v zahraničí.

- Souhlasím s uveřejněním této zprávy na internetových stránkách DZS MŠMT** ano
- Souhlasím s uvedením jména u mé zprávy** ano
- Souhlasím s uvedením e-mailové adresy u mé zprávy** ano

Body pro sepsání Zprávy ze studijního pobytu

- **Zahraníční pobyt** (uveďte stručné informace o délce studijního pobytu včetně termínu, o univerzitě či pracovišti, kde jste stáž absolvovali, o Vaší činnosti spojené se studiem)
- **Před odjezdem** (informace o formalitách, které je třeba zajistit před odjezdem – víza, pojištění apod., doprava, spojení, ceny)
- **Ubytování, stravování, doprava** (druh ubytování, kvalita, způsob zajištění, cena, možnost využití studentské koleje, možnost stravování v menze)
- **Finance** (způsob výplaty stipendia, dostatečnost finančních prostředků, potřeba finanční zálohy ze soukromých zdrojů, nepředvídané náklady)
- **Volný čas** (využívání volného času, akce a služby pro studenty, přístup do univerzitních zařízení – do knihoven, k internetu apod., sportovní a kulturní příležitosti, tipy na výlety)
- **S jakými problémy jste se setkal(a) při přípravě cesty a během zahraničního studia**
- **Další komentáře a doporučení (rady a tipy pro ostatní studenty)**

- **Celkové hodnocení** (jaký přínos měla stáž pro Vaše studium, diplomový projekt, doktorskou práci, pro zlepšení jazykových znalostí apod.)

Text zprávy:

Zpráva o studijně-výzkumném stipendijním pobytu v Mongolsku v rámci mezivládních kulturních dohod MŠMT ČR, pobyt pro studenty doktorských programů

Hlavním cílem mých studijních pobytů v Mongolsku je příprava dvou doktorských prací: „Historie a orální tradice Altajských Urianchajců“ (FF UK) a „Paleografie mongolského písma“ (FF MU).

Vízové a pobytové záležitosti

Stejně jako v předchozích letech byla přijímající institucí Mongolská státní univerzita, kontaktní osobou paní Saranceceg (Dügersürengijn Saranceceg) z Department of International relations and cooperation.¹ V rámci univerzity jsem přináležel na základě pozvání na Katedru literatury a umění. S pracovníci katedry, paní prof. Chišigsüch, jsem v dlouhodobém kontaktu a odborně spolupracujeme (zvaní na konference, psaní společných článků).

Do Mongolska jsem přicestoval standardně na vízum typu S (studium, výzkum) udělené Velvyslanectvím Mongolska v Praze na základě vízového povolení vyřízeného předem Oddělením mezinárodních vztahů Mongolské státní univerzity. Na základě tohoto víza jsem následně vyřizoval povolení k pobytu na příslušné období. Po příjezdu do Mongolska je potřeba do sedmi pracovních dnů na Imigračním úřadě vyřídit registraci pobytu. **Je třeba upozornit, že oproti dřívější době, kdy registrace probíhala na počkání, je v současnosti třeba na registraci čekat přibližně tři pracovní dny i více (po tuto dobu je pas uložen na Imigračním úřadě).** Náplní mého pobytu byl terénní výzkum na venkově, kam jsem plánoval odejet již týden po příjezdu. Vzhledem k tomu, že vyřizovací proces povolení k pobytu trvá nejméně dva až tři týdny, odcestoval jsem na venkov ihned po odevzdání pasu s provedenou příjezdovou registrací pracovníci univerzity paní Saranceceg a hotové povolení k pobytu převzal až po návratu z venkova prakticky na konci pobytu. Děkuji pracovníkům Oddělení mezinárodních vztahů za ochotné vyzvednutí povolení k pobytu a jeho uchování po dobu mé nepřítomnosti v Ulánbátaru. Na venkově žádné komplikace v tomto ohledu nenastaly – je ovšem třeba u sebe mít nějaké potvrzení, že pas s vízem je uložen na imigračním úřadě, kopii pasu a víza a případně i druhý pas a potvrzení z Mongolské státní univerzity. (Doklad totožnosti alespoň v kopii je potřeba např. při koupi autobusových jízdenek, ale zvláště v příhraničních oblastech může místní policie vyzvat cizince k jednoduché registraci. Do samotného pohraničního pásma kolem 30 km a méně od hranice je ovšem potřeba speciálního povolení vyřizovaného na posádkách pohraničního vojska v centru ajmagů. Povolení však podle nejnovějšího nařízení smí vyřídit pro cizince jen akreditovaná cestovní kancelář.)

Dále upozorňuji na novou skutečnost, že zrušení povolení k pobytu, tj. vrácení kartičky povolení k pobytu a udělení razítka ukončení pobytové registrace do pasu umožňující výjezd ze země, může trvat také tři pracovní dny až týden (dříve probíhalo na počkání). Jak registrace pobytu na začátku pobytu, tak i odregistrování na konci je na Imigračním úřadě možné provést výhradě po předložení příslušného dopisu z univerzity. Je proto nezbytné na tyto formality včas pamatovat. Velice oceňuji ochotu paní Saranceceg,

---

1 SARANTSETSEG Dugersuren, Department of International relations and cooperation, National University of Mongolia, Ikh surguuliin gudamj-1, Sukhbaatar district, Ulánbátar-14201, Mongolia, P.O.Box -46A/523, Tel: +976-317050, Mobile: 976-99155987, Fax:+976-11-320668, E-mail: saraa3mn@yahoo.com, saraa33@num.edu.mn.

kteřá mi díky svým kontaktům na Imigračním úřadě vyřídila razítko ukončení pobytové registrace osobně během jednoho dne.

Průběh studijního pobytu

Letošní pobyt v Mongolsku měl následující odbornou náplň:

1.) Terénní výzkum v sumu Bulgan v ajmagu Bajan-Ölgij a sumu Üjenč v ajmagu Chovd především za účelem dokumentace orální tradice a orální historie etnických skupin Altajských Urianchajců a Dzachčínů.

2.) Sepsání a vydání odborné publikace s názvem *Алтай Урианхай Баруун амбаны хошууны он цагийн товчоон* („Historická chronologie Altajsko-urianchajského Chošunu Barún ambana“) stručně představující hlavní zjištění z mého archivního výzkumu týkajícího se historie jedné části etnické skupiny Altajských Urianchajců v období let 1754–1963. Kniha sestává z chronologicky představených hlavních událostí lokální historie a edice vybraných archivních pramenů (překlad starších archivních dokumentů z mandžuštiny do mongolštiny a převod mongolských archivních dokumentů z klasického mongolského písma do cyrilice). Knihu jsem na vlastní náklady nechal vytisknout v nakladatelství Soyombo v Ulaanbaataru v nákladu 300 kusů a 200 kusů jsem poslal do místa svého terénního výzkumu – sumu Bulgan v ajmagu Bajan-Ölgij k rozdáni místním občanům a účastníkům oslav 80. výročí založení sumu Bulgan (konaly se v průběhu července 2018). Kniha je formátu A5 o rozsahu 144 stran. Za nezištnou a ochotnou pomoc při editaci knihy a jednání s nakladatelství děkuji dr. Ch. Mendsajchanovi.

3.) Po návratu z terénního výzkumu jsem se zúčastnil jednodenní mezinárodní konference sestávající ze dvou propojených tematických oddílů, „Historie a kultura Chošúdů“ a „Jasně písmo – 370 let“ a přednesl jsem referát na téma „Využívání jasného písma mezi Altajskými Urianchajci: Orálněhistorický výzkum“. (Pořádala Mongolská státní pedagogická univerzita a organizace Tod nomiin gerel töv dne 22. června 2018.)

Při pobytu v Ulánbátaru jsem mimo jiné nakupoval novou i starší odbornou literaturu.

Pobyt na venkově (terénní výzkum):

11. 5. odjezd z Ulánbátaru autobusem do sumu Bulgan v ajmagu Chovd (příjezd 12. 5.)
14. 5. odjezd z chovdského Bulganu do sumu Bulgan v ajmagu Bajan-Ölgij
14. 5. - 16. 5. pobyt u rodiny informanta Č. Ganbaatara
17. 5. - 18. 5. přechod pře Bijkijn salaa a kolem řeky Türgen do bagového centra Šüvter, po cestě navštěvování domácností
19. - 22. 5. pobyt v centru sumu Bulgan, návštěvy u informantů
22. - 31. 5. v místě zvaném Čačirtyn belčir u pastevecké rodiny Č. Gansücha aj.
1. 6. jednodenní návštěva v sumu Bulgan za účelem konzultací s místními lamy
2. 6. společně s místními rodinami překočování z jařiště v Čačirtyn belčir na letoviště u jezera Sönköl – zde u rodiny informanta R. Čadraabala
11. - 13. 6. pěšky jsem provedl terénní výzkum v přilehlém údolí Ulijast v sumu Üjenč, poté návrat k jezeru Sönköl
17. 6. dokumentace rituálu uctívání ovó u jezera Sönköl
19. 6. cesta do sumu Bulgan, ajmag Chovd
20. 6. odjezd ze sumu Bulgan autobusem do Ulánbátaru

Přínosem terénního pobytu bylo ověření dříve získaných informací určených pro disertační práci, doplnění o nové informace a nahrávky týkající se orální historie Altajských

Urianchajců, etnografická pozorování, dialektologické poznatky, záznamy lidových písní (*utu duun*) aj.

Financování

Na Centrum zahraniční spolupráce Masarykovy univerzity jsem podal žádost o stipendium z prostředků MŠMT na studijní pobyty v rámci mezivládních kulturních dohod k uhrazení letenky (Praha – Ulánbátar – Praha). Náklady na terénní výzkum jsem hradil sám. Při letošním studijním pobytu jsem dostal stipendium, které mongolská strana stipendistům prostřednictvím Mongolské státní univerzity poskytuje, ve výši 165 000 MNT měsíčně.

Další praktické rady:

Papírové jízdenky ve veřejných autobusech v Ulánbátaru byly nahrazeny elektronickými kartami. Kartu na veřejnou dopravu je třeba si zakoupit předem před použitím dopravního prostředku v označené trafice zpravidla na každé zastávce autobusu alespoň v souvisle osídlené části města. Karty se prodávají anonymně a je možné si na ně dobít libovolný kredit. Za jednu jízdu se odečítá 500 MNT. Při výstupu z autobusu je třeba kartu opět přiložit, při přestupu na jiný autobus se pak účtuje nižší cena.

Ve větších kamenných obchodech hlavního města, ajmačnických center a mnohde i v centrech sumů lze již zcela běžně a spolehlivě platit i českými platebními kartami. Pokud obchodník vydává tištěné účtenky (tzv. e-barimt), doporučuji jej dávat mongolským známým. Mongolští občané mají možnost elektronické účtenky registrovat a na konci roku z nich za odměnu dostávají zpět určité nízké procento daně.

Při letu do Mongolska nebo z Mongolska přes Peking je možné a v případě změny terminálu i nutné využít 72-hodinový bezvízový tranzit platný pro území města Peking.

Chystá se otevření nového ulánbátarského letiště ve větší vzdálenosti od města. Přesné datum je zatím odkládáno, avšak je vhodné vzít tuto skutečnost v potaz při plánování budoucích cest.

Se zlepšujícím se stavem silnic na mongolském venkově a s tím souvisejícím zrychlováním autobusové přepravy a rostoucím komfortem roste i počet cestujících. Je proto vhodné si včas zakupovat jízdenky na dálkové trasy alespoň jeden den či více dní předem, protože autobus může být naplněn i mimo letní sezónu.

Vzhledem k tomu, že jsem ve zprávě již neopakoval řadu praktických informací spojených s pobytem, jsem ochoten všem, kteří se připravují na svůj první studijní pobyt v Mongolsku, odpovídat na dotazy e-mailem: OndrejSrba@gmail.com.